Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Muistio

7.11.2023

VN/15624/2023
VN/15624/2023-MMM-4

Maatalousjaosto 8.11.2023

HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024

Asiantuntijalausuntona koskien hallituksen esitystä 41/2023 vp eduskunnalle vuoden 2024 talousarvioksi esitän luvun 30.20 Maa- ja elintarviketalous osalta seuraavaa.

Luvun esittely ja keskeiset muutokset

Maa- ja elintarviketalouden määrärahat vähenevät 23,7 milj. eurolla 1,77 mrd. euroon edellisen vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna, mikä johtuu pääosin turvepeltojen ilmastotoimien kertaluonteisen määrärahan päättymisestä. Luvun määrärahoin parannetaan biotalouteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kestävää ja kilpailukykyistä kasvua sekä turvataan vastuullisella toiminnalla ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta.

Luvun määrärahoista pääosa liittyy vuonna 2023 käynnistyneeseen Suomen CAP-suunnitelman 2023—2027 toimeenpanoon Manner-Suomessa. CAP-suunnitelman päätavoitteita ovat aktiivisen ruuantuotannon turvaaminen, maatalouden ilmasto- ja ympäristöviisaus sekä uusiutuvan maaseudun elinvoimaisuuden vahvistaminen. Toimenpiteiden ***määrärahat on budjetoitu CAP-suunnitelman rahoitussuunnitelman ja toimenpiteiden arvioidun etenemisen*** mukaisesti:

- Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen (30.20.40) määrärahat säilyvät ennallaan 350,0 milj. eurossa.
- EU-tulotulotukien ja EU-markkinatukien (30.20.41) määrärahat 522,4 milj. euroa kasvavat 1,8 milj. euroa.
- Ympäristökorvausten, luonnonmukaisen tuotannon, neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien (30.20.43) määrärahat 286,8 milj. euroa lisääntyvät 0,256 milj. euroa
- Luonnonhaittakorvausten (30.20.44) määrärahat 496,8 milj. euroa kasvavat 0,931 milj. euroa.

Ruokaviraston toimintamenot (mom. 30.20.01) kasvavat 0,525 milj. eurolla vuoteen 2023 verrattuna. Toiminnan vahvistamiseen on osoitettu vuosille 2024-2027 yhteensä 15,0 milj. euron määräraha, josta vuodelle 2024 on ehdotettu 5,0 milj. euroa. Vuodelle 2024 palkkojen tarkistuksiin on osoitettu 2,887 milj. euron määrärahaa ja julkisen hallinnon automaattiseen päätöksentekoon 1,2 milj. euroa. Toisaalta tietojärjestelmien kehittämiseen käytettävät määrärahat alenevat nettomääräisesti runsaat 8,7 milj. euroa vuodesta 2023 tietojärjestelmien kehittämishankkeille osoitetun valtiovarainministeriön tuottavuusrahoituksen suunnitelman mukaisesta vähenemisestä johtuen.

Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunnan (mom. 30.20.20) arviomääräraha alenee 2,1 milj. euroa, joka johtuu lähes kokonaisuudessaan salmonellakorvaksiin osoitetun tilapäisen

Maa- ja metsätalousministeriö

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

määrärahan poistumisesta. Vuoden 2024 talousavioehdotukseen ei ole sisällytetty akuutin lintuinfluenssatilanteen hoidon edellyttämiä määrärahoja. Niistä on tarkoitus päättää lisätalousarviomenettelyllä, kun vuoden 2024 lisämäärärahan tarve tarkentuu.

Turvepeltojen ilmastotoimiin (mom. 30.20.42) ei ole ehdotettu määrärahaa vuodelle 2024. Vuoden 2023 määräraha (30 milj. euroa) on sisällytetty Orpon hallitusohjelman säästöihin.

Ruokaketjun kehittämisen momentille (30.20.47) ehdotetaan 3,95 milj. euron lisäystä vuodelle 2024 sisältäen Orpon hallitusohjelman mukaisen 4,0 milj. euron lisämäärärahan elintarvikemarkkinatoimiin, kuten maataloustuotteiden kustannusindeksien tilastoinnin parantamiseen. Lisäksi selvitetään ruokapaneelin perustamista.

Ravinnekierrätyksen edistämiseen biokaasutuotannolla (mom. 30.20.49) esitetään 5,0 milj. euron määrärahaa, mikä on 1,0 milj. euroa vuotta 2023 enemmän. Lisäys aiheutuu määräaikaisen ravinnekiertotuen määrärahan ajoituksen muutoksesta.

Vuoden 2024 talousarvioesitykseen ei sisälly siirtoa maatilatalouden kehittämisrahastoon (Makera). Hallitusohjelman mukaisesti Maatilatalouden kehittämisrahastosta myönnettävät avustukset siirretään valtiontalouden kehysjärjestelmän piiriin. Vuonna 2024 Makeran avustusten arvioidaan olevan 10 milj. euroa.

Luvun 30.20. (Maa- ja elintarviketalous) lakisääteiset määrärahat, sopimukset, sitoumukset ja valtuudet

Oheisessa taulukossa on tarkasteltu luvun 30.20. lakisääteisiä määrärahoja sekä sitä, miten sopimukset, sitoumukset ja valtuudet vaikuttavat määrärahan vuotuiseen tarpeeseen.

	Momentti 30.20.	**Määräraha**	**Valtuus TAE24**
01.	Ruokaviraston toimintamenot	Viraston lakisääteisten tehtävien hoitamiseen tarvittava määräraha.	Ei valtuutta.
20.	Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta	Määrärahasta maksetaan lakisääteisiä menoja ja korvauksia.	Ei valtuutta
40.	Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	Määräraha on osa maatalouden tukikokonaisuutta ja tuki on ilmoitettu komissiolle CAP-suunnitelman yhteydessä. Määräraha kokonaisuudessaan kehyksessä.	Ei valtuutta.
41.	EU-tulotuki ja EU-markkinatuki	Määräytyy EU-säädösten perusteella. Määräraha kokonaan kehyksen ulkopuolella.	Ei valtuutta.
43.	Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	Osa CAP-suunnitelmaa. Osarahoitteinen tukimuoto. Vuoden 2024 määrärahan tarpeesta 96 % määräytyy vuonna 2023 tehtyjen sitoumusten (valtuus) perusteella. Pääosa tiloista teki viisivuotisen sitoumuksen CAP-suunnitelman ensimmäisenä vuonna 2023. Momentilta maksetaan myös neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien tukia (ei valtuutta)	**Valtuus TAE24** Vuonna 2024 saa tehdä CAP-suunnitelman 2023—2027 perusteella Manner-Suomeen kohdistuvia ympäristökorvausten sitoumuksia ja sopimuksia sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia siten, että niistä saa aiheutua vuoden 2025 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia menoja enintään 20 000 000 euroa. Mikäli Suomen CAP-suunnitelmaan 2023—2027 kohdistuvaa vuoden 2023 valtuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä ympäristökorvauksien sitoumuksia ja sopimuksia sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia vuonna 2024.

			Valtuus 2023 (TA23) Vuonna 2023 saa tehdä CAP-suunnitelman 2023—2027 perusteella Manner-Suomeen kohdistuvia kokonaan uusia ympäristökorvausten sitoumuksia ja sopimuksia sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia siten, että niistä saa aiheutua vuoden 2024 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia menoja enintään 1 115 000 000 euroa.
44.	Luonnonhaitta-korvaukset	Osa CAP-suunnitelmaa. Osarahoitteinen tukimuoto, sisältää myös kokonaan kansallisesti rahoitetun luonnonhaittakorvauksen. Maksetaan vuosittain haettavan määrän mukaisesti.	Ei valtuutta.
46.	EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen	Määräytyy EU-säädösten perusteella. Määräraha 98 % on kehyksen ulkopuolella.	Ei valtuutta.
47.	Ruokaketjun kehittäminen	Harkinnanvarainen määräraha	Ei valtuutta
49.	Ravinnekierrätyksen edistäminen biokaasutuotannolla	Harkinnanvarainen määräraha	Ei valtuutta
60.	Siirto interventio-rahastoon	Rahaston menojen maksamiseen, joita ei rahoiteta EU:n maataloustukirahastosta.	Ei valtuutta
62.	Eräät valtionavustukset	Harkinnanvarainen määräraha	Ei valtuutta

Talousjohtaja Matti Hyytinen

Liitteet PPT-esitys

Jakelu Eduskunta, Kaisa Iso-Sipilä